

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 3 ΙΟΥΛΙΟΥ 2003
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ :
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

Α'. ΚΕΙΜΕΝΟ

Κ. ΚΑΒΑΦΗ "Καισαρίων"

Έν μέρει για νά έξακριβώσω μιά εποχή,
έν μέρει καί τήν ώρα νά περάσω,
τήν νύχτα χθές πήρα μιά συλλογή
έπιγραφών των Πτολεμαίων νά διαβάσω.

- 5 Οί άφθονοί έπαινοι κ' ή κολακείες
εις όλους μοιάζουν. Όλοι είναι λαμπροί,
ένδοξοι, κραταιοί, άγαθοεργοί
κάθ' έπιχείρησής των σοφοτάτη.
10 Άν πείς για τέσ γυναίκες τής γενιάς, κι αυτές,
όλες ή Βερενίκες κ' ή Κλεοπάτρες θαυμαστές.

Όταν κατόρθωσα τήν εποχή νά έξακριβώσω
θ' άφίνα τό βιβλίο άν μιά μνεία μικρή,
κι άσήμαντη, του βασιλέως Καισαρίωνος
δέν είλκυε τήν προσοχή μου άμέσως ...

- 15 Ά, νά, ήρθες σύ μέ τήν άόριστη
γοητεία σου. Στην ιστορία λίγες
γραμμές μονάχα βρίσκονται για σένα,
κ' έτσι πιό έλεύθερα σ' έπλασα μέσ στον νοϋ μου.
Σ' έπλασα ώραϊο κ' αισθηματικό.
20 Η τέχνη μου στό πρόσωπό σου δίνει
μιάν όνειρώδη συμπαθητική έμορφιά.
Καί τόσο πλήρως σε φαντάσθηκα,
πού χθές τήν νύχτα άργά, σαν έσβυνεν

- ή λάμπα μου — άφισα έπίτηδες νά σβύνει —
25 έθάρεψα πού μπήκες μέσ στην κάμαρά μου,
μέ φάνηκε πού έμπρός μου στάθηκες · ώς θά ήσουν
μέσ στην κατακτημένην Άλεξάνδρεια,
χλωμός και κουρασμένος, ιδεώδης έν τή λύπη σου,
έλπίζοντας άκόμη νά σέ σπλαχνισθοῦν
30 οί φαῦλοι -πού ψιθύριζαν τό "Πολυκαισαρή".

(1918)

Β'. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να εντοπίσετε στο ποίημα τα σημεία εκείνα όπου υποδηλώνεται η πηγή της ποιητικής έμπνευσης του Κ. Καβάφη.

Μονάδες 15

2. Με δεδομένο το χωρισμό του ποιήματος σε τρεις στροφές, να εντοπίσετε τις δύο βασικές αντιθέσεις στις οποίες στηρίζεται αυτή η δομή και να αναφερθείτε στο ρόλο τους.

Μονάδες 20

3. Στο ποίημα παρατηρείται μια βασική αλλαγή ως προς το ύφος. Να χαρακτηρίσετε το ύφος των στίχων 1-14 και το ύφος των στίχων 15-30 και να αναφέρετε τέσσερα διαφορετικά εκφραστικά μέσα που αποτελούν κύρια στοιχεία του ύφους των στίχων 15-30.

Μονάδες 20

- 4.α. Στους στίχους 1-10 (*Έν μέρει ... θαυμαστές*) ο ποιητής αναφέρεται σε μια συγκεκριμένη ιστορική εποχή. Ποια στοιχεία χαρακτηρίζουν την ηθική ατμόσφαιρα αυτής της εποχής;

Μονάδες 12,5

β. Στους στίχους 18-26 (κ' ἔτσι πιά ἐλεύθερα ... ἐμπρός μου στάθηκες) ο Κ. Καβάφης αναφέρεται στην τέχνη του. Ποιος είναι ο ρόλος του ίδιου του ποιητή στην ποιητική διαδικασία και ποια η επίδραση της τέχνης στη ζωή του;

Μονάδες 12,5

5. Στο ποίημα "Οροφέρνης" του Κ. Καβάφη, που ακολουθεί, να σχολιάσετε γιατί ο ποιητής επιλέγει το συγκεκριμένο πρόσωπο ως κεντρικό ήρωα του ποιήματός του;

Κ. ΚΑΒΑΦΗ "Οροφέρνης"

Αὐτός ποῦ εἰς τὸ τετράδραχμον ἐπάνω
μοιάζει σὰν νὰ χαμογελᾷ τὸ πρόσωπό του,
τὸ ἔμορφο, λεπτὸ του πρόσωπο,
αὐτὸς εἶν' ὁ Ὀροφέρνης Ἀριαράθου.

Παιδὶ τὸν ἔδιωξαν ἀπ' τὴν Καππαδοκία,
ἀπ' τὸ μεγάλο πατρικὸ παλάτι,
καὶ τὸν ἐστείλανε νὰ μεγαλώσει
στὴν Ἰωνία, καὶ νὰ ξεχασθεῖ στοὺς ξένους.

.....

Τὸ τέλος του κάπου θὰ γράφηκε κ' ἐχάθη·
ἢ ἴσως ἡ ἱστορία νὰ τὸ πέρασε,
καὶ, μὲ τὸ δίκιο της, τέτοιο ἀσήμαντο
πρᾶγμα δὲν καταδέχθηκε νὰ τὸ σημειώσει.

Αὐτός ποῦ εἰς τὸ τετράδραχμον ἐπάνω
μιὰ χάρι ἀφῆκε ἀπ' τὰ ὠραῖα του νειάτα,
ἀπ' τὴν ποιητικὴ ἔμορφιά του ἓνα φῶς,
μιὰ μνήμη αἰσθητικὴ ἀγοριοῦ τῆς Ἰωνίας,
αὐτὸς εἶν' ὁ Ὀροφέρνης Ἀριαράθου.

Μονάδες 20

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα δεν θα τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα ερωτήματα.
4. Κάθε απάντηση σωστά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ